განცხადების ფასი: პწკ:რი პეტიტით 70 კ.

№ 15 — 1917 კვირა აპრილის 9	ფასი 15 კ.	წელიწადი მეხუთე გამოცემისა

ხალხის წარმომადგენელნი

ა. გუჩკოვი—სამხედრო მინისტრი, 2, ა. თ. კერენსკი, შრომის უფელი, იუსტიციის მინისტრი, 3, კარლო ჩხეიძე, სოციალდე-კრატი, პეტროგრადის მუშების და ჯარისკაცების დეპუტატთა ჭოს თავმჯდომარე, 4, მ. ი. ჯაფაროვი, კავკასიის კომისარიატის წევრი.

ხალხის ბელადებს

1

ალმართეთ დროშა!
გაშალეთ ფრთები!
წინ, არწივებო ახალ ქვეყნისა!
დაე, თქვენი ხმა,—
ერის გულისთქმა,—
ისმოდეს როგორც ქუხილი ცისა!

2

ერის ტრიბუნნო!
აღანთეთ ცეცხლი!
დარეკეთ ზარი მოწოდებისა,—
რომ თქვენს ძახილზე,
ბრძოლის დაფ-დაფზე,
აღზდგეს ბანაკი მეომრებისა!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოქალაქენო! მხარი მიეცით ახალ მთავრობას და ზურგი გაუმაგრეთ. გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

ამხანაგებო!

დამფუძნებელ კრებას უნდა მოსთხოვოთ საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია!

აპრილის 9

თეატრი და რევოლიუცია

რუსეთის დიდმა რევოლიუციამ სახელმწიფოებრივ-საზოგადოებრივ ცხოვრების ყოველი კუთხე-კუნჭული ძირფესვიანად შეარხია, დამყაყებულ წყობილების დამპალი ფესვები გამოაჩინა, ახალ ცხოვრების გზა გვიჩვენა, ახალი მიზნები დაგვისახა, მწერლობამ ფრთა შეისხა, აზრი გალაღდა.

მხოლოდ თეატრი კი, საზოგადოებრივ-კულტურულ ცხოვრების ის დარგი, რომელიც რევოლიუციამდე ნებსით თუ უნებლიეთ სარევოლიუციო გზით ვიდოდა, ე. ი. არღვევდა და სცვლიდა ძველ, დამყაყებულ აზროვნებას და ახალს გზას უხსნიდა, დღეს ეს თეატრი თითქო დამუნჯებულია, თითქო სიტყვის თქმა ვეღარ მოუხერხებია.

და იქნება თეატრი ოდესმე ისე ძლიერ საჭირო არა ყოფილიყოს, როგორც დღეს,

მაგრამ ძველებური ენით, ძველებური ხერხით, ძველებური ფერადებით დღეს თეატრს ლაპარაკი აღარ შეჰფერის.

საჭიროა ახალი სიტყვა, ახალი აზრები, ახალი ხერხები, რომ ახალი განცდანი გამოიწვიოს და რევოლიუციონური ხალხის წინსვლას ხელი შეუწყოს.

დღეს თეატრი საზოგადოებრივ აღფრთოვანებას წინ კი აღარ უძღვის, როგორც საჭიროა, არამედ კუდშიაც ვერ მისჩანჩალებს.

ამისათვის კი საჭიროა დაკვირვებული დრამატურგი, ახალი ოქროპირი და ჯადომეტყველი, რომ თანამედროვე მრავალფეროვანი ცხოვრებიდან ღირსეული მარგალიტები ამოჰკრიბოს, მაყურებელ-მსმენელთა წინაშე გადაიტანოს და მით რაზმი რევოლიუციონერთა გააძლიეროს, ძველს სამუდამოდ სამარე დაუმკვიდროს, ახალს ახალი ზრახვანი გაუღვიოს...

თეატრს მუდამ დიდი მოვალეობა ჰქონდა: იგი მუდამ საზოგადოებრივ აზროვნებას წინ უძღოდა, მაშასადამე არც დღეს შეჰფერის უკან ჩამორჩენა.

თეატრს შეუძლიან ხალხის ნამდვილ გმირთა აღზრდა, აზროვნების გამოფხიზლება, ნამდვილი რევოლიუციონერობა, მაშ ნულარ აყოვნებს და მანაც თავისი წვლილი შეიტანოს რევოლიუციის საქმეში!..

იოსებ იმედაშვილი

სოფლის ხალხს

საქართველოს თავისუფალო მოქალაქენო!

მე მოგმართავთ თქვენ ყველას, რომლებიც გუშინ დამამცირებელ სახელს გლეხ სას ატარებდით.

ყური დამიგდეთ!

სოციალ-დემოკრატიის მოძღვრებაში სხვათა შორის სწერია: ყოველ ერს უფლება აქვს თვით-გამორკვევისაო.

რას ნიშნავს ეს თვითგამორკვევა?

აი რას.

ყოველ ერს უფლება აქვს, მოითხოვოს ისეთი საშინაო წყობილება, როგორსაც ის თვითონ გამოარკვევს, თვითონ შეიმუშავებს და მოიწონებს—თავისთვის.

მაშ ჩვენ ქართველებმა, რომ ჩვენი ქვე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერნასთვის მოვითხოვოთ რამე, ამით ჩვენ სოციალდემოკრატიის მოძღვრებას კი არ დავარღვევთ, არამედ, მოვიქცევით სწორეთ ისე, როგორც ეს მოძღვრება გვირჩევს.

რა უნდა მოვითხოვოთ ჩვენთვის?

სრული გამოყოფა რუსეთისაგან?

ეს ყოველად შეუძლებელია. რუსეთის ლტოვამოსილმა ხალხმა დაამტკრია თვისი ბოჭულები და ჩვენი ბორკილებიც. რუსეთის ლტოვამოსილმა ხალხმა მოიპოვა თავისუფლება და ჩვენც მოგვანიჭა.

ამიტომაც ჭირი და ლხინი ჩვენ რუსის ხალხთან ერთი უნდა გვქონდეს. ჩვენ უნდა ვიყოთ მორჩილი და ერთგული იმ მთავრობისა, რომელსაც რუსის ხალხი აირჩევს, მაგრამ ჩვენ უნდა მოვითხოვოთ უფლება, რომ ჩვენს შინაურს, ჩვენი ქვეყნის, ყოველი ჩვენი კუთხის საქმეებს ჩვენ თვითონ ვაწარმოებდეთ. დინარჩენში ჩვენ ვიქნებით დიდი რუსეთის ერთგული შვილები, ერთგული მოკალთაკენი და ამის საკეთილდღეოთ, მისი ღირსების, სახელისა და მთლიანობის დასაცავად რუსის ხალხთან ერთად დავღვრით ჩვენს სისხლს ისე როგორც დღემდის გვიღვრია და დღესაც ღვრიან ჩვენი ძმები, შვილები, მამები და ნათესავები ბრძოლის ველზე.

ეს ერის ამგვარ უფლებას, რომლის მოპობვაც ჩვენთვის საჭიროა, რა ჰქვია?

ამას ჰქვია ტერიტორიალური ავტონომია.

თქვენ მეტყვით: რაღას გინდათ ტერიტორიალური ავტონომია, რაკი რუსეთში ახალი მთავრობა იქნება ხალხის მიერ არჩეული.

ამაზე აი რას გიპასუხებთ.

ძველი რეჟიმი, ძველი წყობილება რითი იყო მტერი?

მით, რომ სულს გვაძრომდა, ყოველგვარ თავისუფლებას გვისპობდა, მისი პოლიციტყავს გვაძრობდა და ავაზაკებს თვითონ ინახავდა! მის სასამართლოში სამართალს ვერა ვპოულობდითო, მეუბნებით თქვენ.

მართალი ხართ, მართალი. დღეიდან ყოველივე ეს მოიცხება.

მაგრამ მარტო ამით იყო ჩვენთვის ძველი წყობილება მავნებელი?

თქვენ სდუმხართ, არაფერს მეუბნებით.

მაშ მე გეტყვით.

ძველი წყობილება სხვათაშორის იმითიც იყო ჩვენთვის მავნებელი, რომ ჩვენი ქვეყნის საქმეებს სამიათასის ვერსის სიშორიდან—პეტროგრადიდან განაგებდენ.

აბა ერთი მიბრძანეთ, სამიათასი ვერსის სიშორიდან განა შეიძლება ჩვენი საქმეების ისე მართვა, როგორც ჩვენ თვითონ წვამართავთ აქეთ?

რასაკვირველია არ შეიძლება!

ჰო და ახალი მთავრობა ჩვენში ხომ არ გადმოსახლდება,—მისი მუდმივი ბინა, მისი სატახტო ქალაქი პეტროგრადია და ახალი მთავრობაც ამიტომ იძულებული იქნება, პეტროგრადიდან აწარმოვოს, განაგოს ჩვენი საქმეები, თვალყური ადევნოს ჩვენს ცხოვრებას. ჩვენ სულითა და გულით ვენდობით ახალ მთავრობას, რომელსაც კი რუსის ხალხი აირჩევს და ენდობა გვიმახსოვრის, რითაც-კი დავჭირდებით და რითაც-კი შეგვიძლია, მაგრამ იმ სიშორიდან მისთვის მეტად ძნელია, ჩვენი ქვეყნის ყოველგვარ საჭიროებას გასწვდეს, რადგანაც მარტო ჩვენ ხომ არ ვიქნებით მისი საზრუნავი,—მთელი ამოდენა უზარმაზარი რუსეთი სადაც თითქმის ასოთხმოცი მილიონი ხალხი სცხოვრობს, მას ეპარება.

დროებითი მთავრობა არ არის წინადმდეგი. პირიქით, ის ყველასა ჰპირდება ტერიტორიალურ ავტონომიას. მან კიდეც დაუბეჭდა ფინლანდიას ავტონომია, რომელიც ძველმა მთავრობამ მოსპო.

მაგრამ ჩვენ როგორ დაგვპირდება, თუ ჩვენვე თითონ არ მოვითხოვთ!

განა თქვენ თითონ არ ამბობთ, ხოლმე: ეს წელიწადში ცა ერთხელ გაიღება და ვინც ამას შეხედავს, ბედს ეწევიან.

აი სწორედ ასი წელიწადია, რაც ძველი მთავრობა სულს გვაძრომენდა. ჩვენი ცხოვრების ცა დღეს გაიღო და, თუ დღესაც ვერ ვეწიეთ ბედს, თუ დღესაც არ გავგებინეთ რუსის ხალხს, ახალ მთავრობას, რა არის ჩვენთვის საჭირო, მერე ჩვენთვის ვიღა მოცლის?

ჩვენ რაღაც ორი მილიონი თუ ვიქნებით და ახალ მთავრობას ას ოთხმოცი მილიონი ხალხის საქმეები აქვს მოსაგვარებელი!

ტერიტორიალურ ავტონომიას რო მოვიპოვებთ, ვის ხელში იქნება ჩვენი ქვეყნის მართვა-გამგეობა?

რასაკვირველია თქვენს ხელში.

როგორც თქვენ გინდათ, ისე აწარმოებთ თქვენს საქმეებს; რასაც მოისურვებთ, იმას გაკეთებთ.

რასაც ვაგვავალებს ახალი მთავრობა, იმას შეგასრულებენ; თუ დაგვპირდით ბრძოლის ველზე, გაგვიყვანს და ჩვენც გავალთ ხალო თუ ვინმე გაბრედა და შეგვავიწროვა, ისევ ახალი მთავრობა დაგვიფარავს, ისე როგორც ის იფარავს ფინლიანდიას.

თქვენი კუთხის საქმეები კი თქვენსავე ხელში იქნება.

თქვენ მტერი ხართ თქვენი საკუთარი თავისა?

ცხადია, არა,—ამას რა დიდი მტკიცება და ფიცი ეკვირვება!

მაშასადამე თქვენს საქმეებსაც კარგად მოაწესრიგებთ და კარგად წაიყვანთ, რაღა თქმა უნდა.

იქნება ვერ გიაგეთ კარგად.

თქვენ ყველანი ამოირჩევთ თქვენს შორის სამი-ოთხი წლის ან მეტის ვადით იმ პირებს, რომლებსაც ენდობით და მათ ჩაბარებთ ყველა საქმეებს. როგორც ახალი მთავრობა აწესრიგებს რუსეთის საქმეებს, ისე უნდა აწესრიგონ და აწარმოონ თქვენ მიერ არჩეულმა პირებმა თქვენი საქმეები ისინი თქვენს წინაშე იქნებიან პასუხის მგებელნი. თქვენი ერთი კაპეიკი არ დაიკარგება, უბრალოდ არ დიხ.რ.ჯ.ება და ყოველივე ისე გაკეთდება, როგორც თქვენ მოისურვებთ, მოიწონებთ და გადა წყვეტთ.

სოფლის თავისუფლო მოქალაქენო, ეს საქიროა თქვენ-ვის, თქვენი კეთილდღეობისათვის, თვალები კარგათ გაახილეთ, არ მოსტყუვდეთ, მოითხოვეთ **ტერიტორიალური ავტონომია.** ყველა განაპირა ერების სოფლელები, მუშები ამას თხოულობენ.

თუ ასეთი დრო ხელიდან გაუშვეთ, არ შეგიწყნეთ, რომ ავტონომია სწორეთ თქვენთვის არის საქირო და არ მოითხოვეთ ის, ცა ხომ ყოველ კვირეს არ გიდგება.

ყველა განაპირა ქვეყნების მუშები, სოფლის ხალხი—თქვენისთანა ხალხი ავტონომიას მოიღებენ, რადგანაც ისინი თხოულობენ ამას; თქვენ კი ისე დარჩებით და შვილისა და შვილის შვილების წყევლა-კრულვას დაიმსახურებთ; ყველა ქვეყნის შეგნებული ხალხი ბრიყვსა და რეგვენს დაგიძახებთ.

(„ხალხის ერთობა„) ვ. კ-ძე

სვეტის ნაფლეთები...

ზღვის ნაპირს...

მშვენიერი დღე იყო... დასავლეთისკენ გადახრილი მზე კამკამა ზღვაში ანანავებდა ვერცხლის ფერ სხივებს...

დამშვიდებული ზღვა ოდნავ ქანაობდა...

შორს, შორს, შუაგულიდან წამოიჭრებოდა თოვლივით თეთრი ტალღა და ნაპირისკენ მიიჩქაროდა, მაგრამ გზაში გადაეღობებოდა მას მეორე და ორივე ზღვის უფსკრულში ჩაინთქმებოდნენ...

აი, სწორედ იქ, საცა ორთავენი დიღუპნენ, ისევ წამოიჭრა მეორე ტალღა და ელვის სისწრაფით ნაპირისკენ გამოექანა, მაგრამ მას წინ მსწრაფლ გადაეღობა მეორე და ისევ პირველი სურათი განმეორდა...

ერთი მეორეს ნაპირისკენ არ უშვებდა...

არ უნდოდათ ზღვის სიღუმლო ნაპირებსაც გაეგოთ... მათაც სცოდნოდათ დფარული ზრახვანი მისნი, რომლებიც მხოლოდ ზღვის შუაგულმა იცოდა...

და თუ რომელიმე ტალღა ვერ მოითმენდა და ნაპირისკენ წამოიჭრებოდა, რომ იქ, მხოლოდ იქ დაეყვირა დფარული სიღუმლო, მას წინ გადაუდგებოდა მეორე და თავიდ ტალღას უფსკრულისკენ მიაქანებდა, რომ იქ კარი ჩაეკეტა მისთვის...

დაეს ჯალ ურჩობისათვის...

ვინ იცის რამდენი რამ იცოდნენ ტალღებმ!..

რამდენის მოწმენი იყვნენ ისინი!..

ზღვავ ბობოქარო!.. აამღელვარე შენი გული...

იქ შენს უფსკრულში დატყვევებული მტკვრის ტალღები ამოტივტივე ზევით... ერ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თი წუთით გამოაქანე ჩემკენ...

ისინი მეტყვიან მე ყველაფერს...

მათ ყოველივე იციან...

იციან თუ, რა უშველის და რითი შეიძლება განიკურნოს დღეს დაავადებული და მიძინებული სამშობლო ჩემი...

და თუ სხვა ტალღებმა სძღიონ მათ და ჩემამდე არ გამოუშვან, მზის სხივებს მაინც დაბარონ ყოველივე...

უთხარი, რომ მე მუდამ აქ ველოდები მათ პასუხს... მუდამ აქ...

ლ. ძიძიგური

პეტრე რუსი

(ნამდვილი სცენა)

— პირველად „ეროვნობა“, რომ გამოცხადდა,—ასე დაიწყო თავის აღსარება პეტრე რუსმა: „მაშინ კახეთის რკინის გზაზე ვმსახურებდი „ზაპასნი ოგენტათ“. ოჰ, ღმერთო ჩემო! არასოდეს არ დამვიწყდება კახური ღვინო. რა მშვენიერება,—სთქვა და თვალებმა სიხარულისაგან ცრემლი დაუწყეს: ისიც მუქთად.

— როგორ თუ მუქთად?—შევეკითხე გაკვირვებით.

— როგორ და სრულიად უბრალოდ: კახეთის რკინის გზით, როგორც მოგეხსენებათ, ბევრი ღვინო გაიქვთ: გაგზავნა ჩემ ხელში იყო. პირველად მე უნდა მოვკუდეფი ტიკს ქეჩოზე,—„ტიკსა“ ასეთი იყო: თითო ტიკზე ვდგერო ღვინო და ხუთი მანეთი ფულად. ვინც ამ „ნალოგს“ არ გადაიხდიდა, მისი ღვინო გაგზავნას ვერ ეღირსებოდა. მახსოვს ერთხელ, ერთი ვლეში გაკირვებულდა; არ უნდოდა „ბეგრის“ გადახდა. მისი ტიკები დიდხანს ეწყო, კოდევაც მოამარდა და ვგრნებ ძმრად გაიყიდა... ახ, დროებავ!—დაათავა პეტრემ, თავი ჩაღუნა, ოლკოგოლისაგან მობრეცილი ცხვირი და დანოკეტული სახე მწარედ მოინაღვლიანა. სხვაც ბევრი რამ მახსოვს ჩემს ახალგაზრდობაში,—განაგრძო ისევ პეტრემ: „დელისტეტელნი ვოენი“ სამსახურის დროს „კავალერიაში“ ვსახურობდი. ერთხელ, აი, ამისთვის,—პეტრემ საყელოზე ხელები მიიკაცუნა: ფულები შემომაკლდა, მიკიტნებიც ალრი მენდობოდენ, რადგანაც ბევრი მმართი მეთი, ავდექი და ერთ „სალდათს“ ცხენი გავუყიდე ჩალის ფასად. საწყალი სასტიკათ დასაჯეს, „ოჰაპორტი“ თვითონ დავწერე, ჩემზე იქვს, ამა, ვინ მოიტანდა. იაპონიის ომშიაც მივიდე მონაწილეობა და, აი, ეს ჯვარი იქ მივიღე გმირობისათვის.—პეტრემ გულზე ამაყად დაიხედა და წმ. გიორგის ჯვარს დაუწყო ხელით ქანაობა, თუმც კაცმა სიმართლე უნდა სთქვას ბევრი სიგმირე არა ჩამიდენია იაპონის ომში... ამდენ ხანს ასე მოვატანე, ახლა-კი, ახლა-კი, ახლა ალრ ძმენი ჩემი საშეელი, უსათუოდ „ორსტანტი ოოტას“ მომცემენ, მერე რისთვის? 47 ფუთი შაქრისთვის და 1000 ფუთი ქერისთვის. ამ უბრალო საქმისთვის კაცი უნდა დაისაჯოს!—თან გაბრაზებულმა პეტრემ წინ და უკან დაიწყო სიარული.

— ციხე შიგნიდან გატყდება,—განაგრძო ისევ პეტრემ: ეს ყველაფერი ვასლია „დენშჩიკის“ ბრალია, იმის მეტმა ჩემი საიდუმლო არავინ იცოდა, მერე რა დაუშავე? ბირეანქა შაქარზე 25 კაპ. ვაალეედი, ორი მანეთი მე მრჩებოდა, მეტი რა უნდოდა?—ერთი რუსულობაც შეუკერთხა პეტრემ თავის „ურჩ“ „დენშჩიკსა“: არ ენდოთ, არა, არ დაგინდობენ...—ოჰ, ღმერთო ჩემო, რაღა უთხრა ჩემს ცოლშვილს? მერე იცით სად შევეკეტე ის ფულები? აქ სასტუმრო „სანინოშია“, თქვენს კაცს რომ უკრავს... დამეხმარეთ, ღვთის გულისათვის. თქვენ, როგორც ჩემს მოადგილეს, ბევრი რამ შეგიძლიათ! საქმეც თქვენი გაქვთ მონდობილი, „ჩვენეთ უფროს „ვედომოსტეში“, რომ ვითომ შაქარი ცოტაა გაფლანგული, ქერი სულ არა.

პეტრე საცოდავად დაიღრიჯა, ვინც მისი ჩადენილი ოინები არ იცოდა, მართლა შეებრალებოდა.

— არა, ბ-ნო პეტრე თედორაკ ძვე, ამ შემთხვევაში შველა შეუძლებელია; თვითონ მოგეხსენებათ, ძველი ნამსახური ბრძანდებით, თუ რა ძნელია სახელმწიფო ქონებას მოპარვა; ასეთ შემთხვევაში კანონი მკაცრია; ეს ასეც უნდა იყოს:—ყოველი ბოროტ-მოქმედება ალაგმული უნდა იქნეს და ბოროტ-მოქმედი ღირსეულად დასჯილი; მე ძალიან მე-

ბრალვის ადამიანი, შეძლებისადა გვარად დახმარებისათვისაც მზადა ვარ, მაგრამ მაპატიეთ, თუ ასეთ საქციელს ხელს ვერ დავაფაროებ. ამ ლაპარაკში პეტრე რუსმა ახლო მდგომ კარადიდან „სპრიდონინი“ სავსე ბოთლი გამოიღო და დაიწყეს ყუკყუტი; დიდხანს იყო ჩაკონებული პეტრეს ტუჩები ბოთლის პირს, კაცს ეგონებოდა ორი დიდი ხნის ენახავი მიჯნური ერთმანეთს შეჰხვეოდნა და ტკბილად ჩაჰკონებიაო; ბოლოს, როგორც იქნა, მოიძალო გული და ქლოშინით განაგრძო ლაპარაკი:—მაშ ასე, თქვენის აზრით, აღარა მეშველება-რა? ვინაცვალე ამის მამგონს, დარდების გამქარვებელია,—სთქვა და თან თვალი გადაავლო კარადას, სადაც თავის საყვარელი სითხე ეგულებოდა.— არა, კარგი სიხმრები მაქვს, განაგრძო ისევ შეზარხოშებულმა პეტრემ; გუშინ მკოთხესაც ვაკითხვენე, იმედი მომცა—თანაც მითხრა: ერთი კაცი თქვენ მეგონეთ, რადგანაც დარწმუნებული ვიყავი თქვენს გულკეთილობაში.

— არ ვიცი ჩემი გულის მოსაგებად ამბობდა ამ სიტყვებს, თუ მართლა სჯერიდა მეთხავის გულუბრყვილო რუსს,—ან რა ჩავიდინე ასეთი?—განაგრძო ისევ უფრო სერიოზული კილოთი პეტრემ: მე ხომ პირველი არა ვარ! ვინ არ გინდა ეხლანდელი დროთი არ სარგებლობდეს, გიისხენეთ თბილისის გმირი *მილოვი და მისი კომპანიის* ჩადენილი ინონები; გაზეთშიაც წაიკითხე ამის წინად—საინტენდანტოს ერთ მსხვილ მოხელეს რაოდენიმე ათასი მანეთის სახელმწიფო ქონება გაუფლანგავს!..

— მართალია, უპასუხე მე: სამწუხაროთ, ჩვენში ბევრი ქურდი მოხელე, მაგრამ სხვისი მაგალითი თქვენთვის რა თავის გასამართლებელი სახეთია. ადრე თუ გვიან ბოროტმოქმედება არ დაიმალება, თავს იჩენს, ისე როგორც თქვენ გიწიათ ამ სიბერის დროს ცოდვებმა, პეტრე თედორეს ძეე!—ჩაეუბარე პეტრეს.

— სრულიადაც არა, მიპასუხა პეტრემ, ჩვენზე—პატარებზე მოაქვეთ ირონია, ჩვენ გვიძახენინ ბეწვს თვალში—მე თუ გირვანქობით ვიპარავდი სახელმწიფო ქონებას, დიდები ეს თუმნობით და ეგონებით იპარავენ.

პეტრე რუსის ასეთმა პასუხმა ჩამფიქრა: სულო ცოდვილო, მართალს ამბობს პეტრე რუსი მეთქი. კიდევ ლაპარაკში ვიყავით გარეთული, რომ ჩვენს ოთახში დაუპატიჟებელმა სტუმრებმა შემოაყეს თავი; ერთმა მათგანმა მრისხანე სახის გამოხატულება მიიღო და ბრძანების კილოთი მიმართა პეტრეს:

— ბრძანებაა, ბატონ პეტრე თედორეს ძე №-ჩი დავპატიჟიროთ, რადგანაც ის პასუხის გებაშია მიცემული სამსახურის დროს ბოროტ-მოქმედებისათვის. გთხოვეთ, მოწყალეო ხელმწიფენ ინებოთ წამობრძანება!

საწყალი პეტრე რუსი შიშისაგან აკანკალდა, სახე სრულიად გაუფითრდა, ხმა ამოუღებლივ მოისხა თავისი გახეულებული შინელი, დაფენგული ხმალი მოიხსნა და ჩანჩალით გაჰყვა უკან სტუმრებს. ჩავფიქრდი: ვინ იცის რამდენი ამისთანა პეტრე თარეშობს...

გრ. საქარიქიდელი

ჩვენ და თეატრი

(იხ. „თ. და ც.“ № 11)

მაშ რა შეაჯვენს ჩვენი თეატრალური ხელოვნების უმარგალეს საწყროებს?..

ა. დაკვირვებული, ცხოველ გაზომილი და ერთხელ დახაზული გეგმით აშენებული საკუთარი თეატრი, რომელიც, გარეგნული შეხედულებითაც კი, ჩვენი ერის კულტურულ ლირსებას *აჩვენებდეს*; **ბ.** *გარეგნული*, სათანადო ნასწავლი, ხელოვანი მსახიობი, რომელიც ჩვენს ერს ხელოვნურ შემეცნებით განავითარებს—და **გ.** საკუთარი, ეროვნული, ჩვენი ცხოვრების გამომსახველი დრამატურგი, რომელიც თვით განმასახიერებელსაც და მსმენელსაც გონების განვითარების უალრესობამდე მიიყვანენ.

ეა, ამ სამი საწყროების სრულიფოს ხელდებული ნიშანია ჩვენი წარსულია. ჩვენ ვერ წარმოგვიდგენია ამ საწყროებთა ეროვნულობა; ეგეფალი ესენი, ერთად ერთ ჭეშმარიტ ფოკუსს, რომელს მოდგინობა გონების წარმტაცი ეშმეტებ ხალდ ერთი ასოს მოკლებისაგ სასაცილოდ ან სასოკალდ საკენ გარდიმნენ.

და ვინ უნდა იეეეს ამ საწყროების სრულ მეოფელი?..

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მეოდნე, კომბორძმედიდი, სწორედ-კინვა-ოსრებული, საქმის მცოდნე და საქმის ვაკეთებების მსურველნი,—და ესა ის, ვინც ბიბრაბას ბიბრაბად სტოვებს, ვინც „ბეგრს ფაბრაკაბს და ტოტს ბეკეთებს", ვინ ერთ საქმეში მომზადებულად ითოკება და ზეკეთ მეორის შემზადებად მიეგვინნა...

შეკვმენთ ზამა, კინკეგნეთ მიდგომიდა, ითოკმედი ეინკეგრად და, ეკეთრდეთ, შეეგმინეგდად მიადგებით ისწორა ეკოთხეს, რომდის შემოხეკვეს მიზანთან მიეთეკნთ... მიდე, ძალთან მიდე ეხრეკეთ ოკტრანოკოეის, ადარსეთ დრამატიდი კეთრსეა, შეკვმენთ ერთეკეთდ დრამატეურგია და მიდეკეთდ ოკმნეს „ეკეთი ეკეთნის დეთიერი მრწამსი .."

დიდიან, კინეგზოკმედიან ხედოკენეს სურეთოდ,—და ოკეტრანდერი კეთრძოდ; დიდიან, კინეგზოკმედიან ხედოკენების მნიშვნეკობის მოედი ქკეკეინასთოვის სურეთოდ,—და სიკრთოკედოსთოვის კეთრძოდ... ძეთრეთსეი იგი. ეკეთრი ძეთრეთსი, ეკედრე სინაშვიდე?"—და თუ მსოტეკანი რეპინი თოვის წერილს ხედოკენების შესახებ თოვეებს სიტეკვებით: „ხედოკეინებს ეკეთდეკეი სინეკერია—შემოკმედისკენ სხვნისაკენ მიძდვანიდი... მაგ ნუ მოვახდენთ მის პროფანაციას"-ო, ეი ეს ეკმნიშვნელდი ერსება, ბეტეკეთ: ქორთეკედი ერის მეკვეკეერნი, ეკორა იდეთ ეს სიტეკვები და, სხვა ერთეკეთ სიკეთროკასთან ერთად, ადეკეკვეთ წეკენი ოკტრად,—ის ბედე, რომკედიაც ჩვენი თეთოკაპრეკვეკეა დიაბაკება, რომკედიაც ერთოვის სახკ ინრობს ეკეთ და ცხოვრებას ეკედან დეკედადგან ეკსწეკეს, მიზაიდეკეს. .

მაგ ანაკეთრეთ ნანიკეი ნედი... და მოეზოვეთ ხალხს მადამა—წედეთან მეკურნედი.

მის. კიაზოშვილი

ქარიშხალი

ქარიშხალმა ფრთა გაშალა,
შემოსძარცვა მზეს ლრეკლები;
შეანგრია ცაზის კარი,
გაანათლა ჯეოლმეულები.
მოიტაცა ძლევის ლროშა,
ბნელ კუნეულში მინაგდები,
და ტანჯულს ხალხს გადასძახა:
მონობაში ნეოარ ჰკვდები...

შალვა მოლაშვილი

...ა-შ-ი-ბ-ო-ბ-ე-ბ-ი-ლ-ს

(ძველად სულმდაბალ ჯაშეშთა ხსოვას)

საზარლონო!.. კეკეი თქვენი
ნუ თუ ისე ალიზინდა,
რომ კაცური შემეცენება
შიგ გველვინთ ასინლდა?!.
საბრალონო!.. ცხოვრებისთვის
ასე თავი რომ დასდვეთ ..
და ლირსება ულირსთვის
წეკმეკში, რომ ჩაალრჩვეთ...
რა გეგონათ, რას ელოდეთ,
მტარვალთ გულს რომ ახარებდითო?!.
რისთვის, რათა!.. ნუ თუ ისე
თქვენ ცხოვრება არ შეგეძლოთ?!.
არ გიჯობდათ ამ მოსწრებას
ნახეკვარჯერ ტანჯვით გეკვლოთ?
ცუდ-დამჭაში, კეკეის მონაგ...
ჭკეკ-თხელო, ცარეკ-ბენტელო,
ჰარამია თქვენთვის ყველა:
დედის ბოძეკ, მშობლის ენა.
ფასეულ თქვენს ნიკეს, თქვენსა ცოდნას
ასე ბილწად მოხარებეულს...
და თქვენს დღეს და დ ბადიას
ძაღლის მძორებრ აშმორებულს.

ილია რაჭველი

„უ ი ქ ა ა!"

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც." № 10)

სოსია ღღეს კარგ გუნებაზე მისდეკდა ურეკს და მხიარულად ეხეასებოდა მეურმეს. კნეინაც ლოგინ ჩაფენილი და ხალიჩა გადაფარებულ შუბგულ ურეკში ჩამჯდარი, ქოლგით ხელში, ხანდახან გამოელაპარაკებოდა ხოლმე გვერდით მიმავალს სოსიას და მეურმეს.

ყველა მედუქნეებმა და შარაზე მცხოვრებლებმა კარგად იცოდნენ, სადაც მიბრძანდებოდა კნ. მართა ურმით.

— საით, კნეინა, საით? გადმოსძახა მაღალ ბეკერიდან გადმომდგარმა კნეინა ფოფომ მხიარული ჩითის კაბით და თეთრი მოსახვევით: საით, საით ქა?

— საიმრად, ქალო, საიმრად.

— ეიცი, ეიცი. მართი, რით ვერ გათავეთ?.. ეი გენაცვა, კინალამ დამაგწყდა, გე-

ნაცვა მართა ერთი სამი ამბავისა გვარჯილა წამომიღე, გიგგე?

ურემი უკვე შორს იყო.

— როგორი გარეცია, პარაშოკი თუ...

— ქალო, გაჭკივა შორს ურემს ფოფომ: გარეცია კი არა, გვარჯილა, ვიჩინასა ვდგე.

— კარგი, კარგი დამზადებულ გარჩრცას წამოგიღებო.

— უი, დამიდგა თვალები, ვერ გიგო... ქალო, ერთი კიდევ უთხარი იმ დასაბრმავებელ საპოტნიკს მელქუას, რა უყო მაშმაკები, რით ვერ დაიკერა. გიგე?!

— მალე ჩამოვალ, მალე. ურემი უკვე შორს გასცილდა. კნ. ფოფოც მოტრიალდა შინისაკენ დაღონებული მით, რომ გვარჯილის მაგივრად გარჩრცას ჩამოუტანს მართა და ისიც სამი ამბავისას.

ურემმა დუქნებს ჩამოუარა.

— არა, წლეულს კი წაგგებს კნეინა ოკრუენი სუდში, არტემას დიდი ადვოკატი დაუტერია, ამბობდნენ აქეთ-იქით დუქნებში ურემმა რომ ჩამოიარა.

— არა, კაცო, დაიწყო ისევ სოსიამ, სოფელს რომ გასცდნენ: როგორ შეიძლება თავადიშვილს საქმე მოუგო, ოჯულამდის ჩაგყვება და თავისას გაიტანს, ეგენი ჩვენი სისხლისა ხომ არ არიან, სულ სხვა ვარსკვლავზე არიან დაბადებულები, სად ჩვენ, სად ეგენი.

მზე კარგად იყო წამოსული, რომ კნეინა შებრძანდა ურმით ქ. ს—ში. ურემი დააყენებინა იქვე სასამართლოსთან და თვითონ სოსიათი გაემართა იმ დიდს ოთახისაკენ, სადაც „ოკრუენი !ედი“ უკვე აჩრეედა საქმეებს. სასასამართლოში მრავალს ხალხს მოეყარა თავი. მსაჯულების წინ ირეოდნენ ფრაკებში გამოწყობილი ქალაქიდან მოსული „ადვოკატები“. ვინ იცის, მათში რომელია არტემას ადვოკატი, გაიფიქრა კნეინამ. ცოტა გული დადაქანა-გადმოქანა. ისინი ნასწავლი ხალხია, როგორც უნდა ისე გადაამარჯნენენ საქმეს. მაგრამ კვეები გაისწორა, გული მოიმაგრა. მას სწამდა თავის სიმართლე ამ ჭეშმარიტების საქმეში. სოსიასაც არ ეეჭვნაკა არტემას მოუსელელობა, იგი არსადა სჩანდა. ეტყობა ისეთი ადვოკატი დაუქერია, რომ თვითონ მოსელაც არ დასჭირდება. **ილო**

(დასასრული იქნება)

† გიორგი გაქლიშვილი

(გარდაც. წლის თვის შესრულების გამო)

ვეფქელი და მწერალი, რომლის თანსრბითაც „ახალმა კლუბმა“ თითო შაურიანი გადასახადი დაიწესა ქართული თეატრის ასაგებ ფონდის სასარგებლოდ. ამ ჟამად შეკრებილია ორმოც ათას მანეთამდე.

დავით კეზელი

(ოგივე დავით სოსლანი, ზოილი)

80—90-იან წლების სახელგანთქმული პუბლიცისტ-ფელეტონისტი. გარდაცვალებიდან 10 წლის შესრულების გამო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საგანთიადო

ცის კიდურზე ღამე სულს ჰლევს, ღამე ტყდება, კვდება...
მთებზე გაშლილს ღრუბლების ზღვას ცეცხლი ეკიდება.
ქარტეხილი ხუნდებს ამსხვრევს... ღამის ბორკილს ლეწავს
და წამებულს ჩემს სამშობლოს დილა უთენდება.
მზის მაყრები მთებს მოადგნენ, ცაზე დროშა ბრწყინავს,
ხელი რაშით მოჰქრის გმირი—ბრძოლის ჰანგი გრგვინავს...
ამირანი აშვებულა მახვილ-ამოწვდილი,—
მორობა კი ფეხქვეშ გდია და საბრალოდ გმინავს...
ცის კიდურზე ღამე სულს ჰლევს.. იპარება... ჰქრება...
ნისლი სწყდება მთის მწვერვალებს,—ღელეებში წვდება,..
ბრძოლა ისმის... ბრძოლის ცეცხლში—ბრძოლის დროშა ელავს...
და ამ ცეცხლში ჩვენის ერის ბედი იქედება...
მივეგებოთ მომავალს ღმერთს... სიყვარულს, ერთობას...
წმინდა დროშა გაუშლია—დღემდის ხმამკედარ გრძნობას...
გაუმარჯოს—თავისუფალს ახალს საქართველოს...
გაუმარჯოს ბრძოლის სისხლში შობილს ხალხთა ძმობას...

ილ. მოსაშვილი

ნიჭის ძალა

იოსებ დავითაშვილის ცხოვრებიდან

სამ სურათად

(დასასრული, იხ. „თ. და ც." № 12-13)

სურათი მესამე

(თელავში: პატარა ოთახი. ტახტი. ხის სკამები. მაგიდა.)

I

იოსებ, მარტო.

იოსები. (დოკინში წევს. ხშირად ოხრავს და კვნესის. ფიტრას კაკუნუკარებს). წყალიც აღარა დგას,.. ყველამ მიმატოვა... ყველამ დამივიწყა... აღარავინ მოდის.. ახ, წყალი... (ფიტრას კიდევ კაკუნუკარებს) სახლის პატრონმა რაღად დამინება თავი, როცა ამ დღეში ვიყავი... მაგრამ რა იცოდა იმ კაი ადამიანმა, თუ ავადმყოფობა ასე უცად დამრევდა ხელსა .. იმას ეგონა, მომხედავდა ვინმე... (ფიტრას კიდევ კაკუნუკარებს) სახლის) ეჰ, ნეტა პატარა ბიჭი მაინც არ წაეყვანა თანა... ღმერთო, მილხინე! ასე უპატრონოდ ნუ ამომართმევ სულსა... ახ, ერთი წვეთი წყალი,.. ორი დღეა, პურის ნაწილი არ უნახავს ჩემს კუჭსა.. ვკვდები მშიერ-მწყურვალი... უნუგეშო... დაუტირალი... მშვიდობით სიყრმის იმედებო!.. ჩემო სამშობლოვ!.. შენი სიყვარულით გაუმძღარი წავალ და აღარ დაგბრუნდები!.. ახ, წყალი... გულ-მუცელი მეწვის შიმშილითა და წყურვილით.

II

იგივე და **ვანო**.

ვანო. (შემოვა, უცებ შეკრთება). იოსებ რა ღღეში გხედავ? (მივა და კუჭზე დაკვრეება) ჩემო იოსებ! ჩემო გონებაში ჩამგდებო! მითხარ რა ამბავია ჩემ თავსა?...

იოს. (სულს დაუკრს. კუდი უწუწდება). ვარდენ! ჩემო ვარდენ! იცნობ კიდევ შენს უიღბლო იოსებსა? აი, რა ღღეში ჩავარდი: ოცდაჩვიდმეტი წლისა შევსრულდი და კვლიც ვთავავებ სიცოცხლესა... ეს იყო ჩემი ბოლო.. გახსოვს, დოესში ბიჭები რომ ვიყავით, ქალ-ბატონმა და მისმა ქალმა წიგნების კითხვაზე რომ მოგვასწრო?

ვანო (ტკივდებს ამაკრავს) მახსოვს... შენ რომ არა ყოფილიყავ, მე ეხლა ადამიანი არ ვიქნებოდი...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იოს. ის დრო სჯობდა ჩემთვის ვანო. საიდან მოხვედი ასე მოულოდნელად? ალბად ღმერთმა სულ არ გამწირა...

ვანო შემთხვევით მოვხვედი თელავში. მითხრეს: იოსები ავად არისო. მაშინვე გამოვიქეცი. არ მეგონა თუ ლოგინში დამიხვდებოდი... ვინ მოგიყვანა აქ? აკი თბილისში გქონდა ბინა?

იოს. საქმის ძებნამ აბოძართვა, ვანო სული... ხომ იცი, იმ თავიანვე ბედი არა ქონდა... მარჩენა: თელავში ბევრი სამუშაო არისო... წამოვედი... გავცოდი... მოუულელობამ ამ დღეში ჩამაგდო... (დაიდგება და ბარბაკობს.)

ვანო ეხლა ვინ გიფლის? მითხარი ექიმი გწამლობს თუ არა?

იოს. არაკინ... მარტო ვარ... ღარიბი დავიბადე, ღარიბივე ვკვდები... (ბავშვის ქვეშადან წვადებით კამოდების ფუფლა) აი ეს სამი კაპიკი არის სულ ჩემი ცხოვრება,.. რაც თბილისიდან გროშები ჩამოვყვა, ავადყოფობაზე შემომეხარჯა.. როცა გამომელია, ალარავინ მომეკარა... მშიან... მწყურიან... სიცხეც�eიერ მითქვამს.. (ხველა ეუბრდება).

ვანო (შეწუხებული წამოდგება). ვიიმე შენ ჩემო თავო... გამაგრდი, შენი ჭირიმე, ამ საათში ყველაფერს მოვიტან...

იოს. (ხველნაი). ვინ ჯერ? ჯერ წყალი მიშოვნე, შენი ჭირიმე... ყელი მიშრება...

ვანო (დაფეთებულ ბენდა). ეხლავე შენ გენაცვალე! (დიტრას ადგების და გაიქცევა).

იოს. (სულტად). გმადლობ, შენ უფალო, რომ უპატრონოდ არ მომკალ... იმიელი და სასოება თავის დღეში არ უნდა დაჰკარგოს კაცმა... რა მამგონებდა, თუ ამდენი ხნის უნახავი ვანო მომგონებდა უკანასკნელ წუთებში...

III

ბაგეგი და **ვანო**

ვანო სიჩქარით შემოიტანს წყალსა, ზეაქაზე დასსხმა და მაჯოდგებს). ნელა-ნელა დალიე, შენი ჭირიმე! არ დაიღალო... ღმერთი მოწყალეა... ნუდარ გეშინიან... ეხლავე ექიმსაც მოვიყვან... (ჰეეი-ეაეი სახანს უფუფრაგნის).

იოს. (ხარბად მოიწყვების ჭიქის შემდეგ უკანვე მიაწოდებს). განათლდეს შენი მშობლის სული.. (მოისმის ხმაურობა).

IV

ბაგეგი, ვარდენ და **ვანო**

ვარდენ (შეშფოთ). იოსებ,ჩ ენონ იოსებ! რა დაგემართა კაცო?

ვანო (ბაქრის უკან მოჭეეგება). განა ეგრე ხარ, კაცო, რომ ლოგინში წეგხარ? ავადყოფობამ როგორ გაგჯობა! (ჰეოტებენ და ხმაურ მოუსხდებიან).

ვანო (ორიეეს ხელს ჩამოარომეეს) დაბრძანდით, თქვენი ჭირიმე! მე ექიმის მოსაყვანად მივდივარ... (ბეგს).

იოს. (ნასიამოვნება). მადლობა უფალს, რახან კიდევ მაჩვენა თქვენი სახე... ეხლა სიკვდილი აღარ მიმძიმს...

ვარდ. (ანუგეშებს), ნუ ამბობ ეგრე, იოსებ! სიკვდილს შენთან რა ხელი აქვს... შენი სიცოცხლე ჯერ კიდევ დიდხანს ესაჭიროება ქვეყანასა... შენგან სწავლის გზაზე დაყენებული მეგობრები გიფაცებიან ეძებენ შენს ლექსებსა და მოუთმენელად ელიან კიდევ ბევრ ახალსა...

იოს. (წახდომებულდა დარნენ მოიგრეხს. ნაადის ქვეშადან გამოიდებს ბატარა ქაღალდსა). აი, ეს ლექსი ამ ოთხი დღის წინად დავწერე. მერე კი კალამი ვეღარ ვ ხმარე. თანდათან ღონე გამომელია... თუ შეეიძელ, მინდა ერთი კიდევ წაგიკითხო...

ვარდ. დაიღლები, იოსებ! მომეცი მე წაგიკითხამ.

იოს. არა, მე თითონ მინდა წაგიკითხო.. ასე მესიამოვნება... სულ ერთია თავს ტყუილადღა გაუუფხილდები... (სულტა ხმით კოთხულობს).

აწ განისვენე, მშვიდობით,
შენ ჩემო სულტო კაჯამო,
ბოროტ გულის კაშკარო,
მაკრამ კეთილის მაჯამო!
კაშკარებაა ფსოგრეგა,
ვსიკარ და მწარედ ვსტერავ,
ეეერი რამ ვსოქვი საკრძნობი,
მაკრამ მმიენელი ძვირია. (ხველა ეუბრდება).

ვარდ. (ჯიმს მიაშეკდებს). რა იყო, შენ გენაცვალე იოსებ! აკი გითხარი, ეჰეა, დაიღალე... გამოიფურთხე!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვასო. შე დალოცვილო! იმ თავიდანვე სულ სხვების სიამოვნებისათვის იკლავ თავს... მე წაგიკითხავდი, რა იყო...

იოს. (ტუჩს ამაგრებს). ნუ გეშინიანთ.. არა მიშავსრა.. (ბალიშზე მიეყრდნება).

V

იგივეა, **ვასო** და **ექიმი**

ვასო. (ექიმს მოუდგება). მობძანდით, თქვენი პირიმე! ოღონდ ჩვენი ძვირფასი იოსეფი მოგვიჩინე და სულს არ დავიშურებთ თქვენთვის..,

ვარდენ და ვასო (ფეხზე წამოდგებიან). ჰო, თქვენი პირიმე! გეხვეწებით!

ექიმი (იოსეფს ჯერ შუბლზე ხელს დაადებს, შემდეგ მაჯას დაუჭერს, შემდეგ მიდგა გულს გაუსინჯავს). რა დგემრთა? ეს წეროვი კაცი ყოფილხარ? ავადმყოფობა როგორ შეიძლება.., მადა ხომ კარგი გაქვს?

იოს. (სუსტად) არაფერი მეტამია..

ვასო (უცებ მოიგონებს). ვიიმე აკი გადამავიწყდა! სიჩქარით სულ ავიარეე... ვასო! გაიქეცი, შენი პირიმე! ორი დღის პურ-უკმელი არის.. ეგები იშოვო რამე.. (ჯიბეზე ხელს კაბეკრავს).

ვასო (დაფეტიდება). მეტყოდი რაღა კაცო! ფული განა მე არა მაქვს... ვიიმე იოსებ! (გაფრდება).

ექიმი (იოსეფს). ნუ შეგეშინდებათ... წამალს გამოგიწერ და უკეთ გახდები.. (უბიდან ქაღალდსა და კალამსაც ამოიღებს, მაგიდასთან მაჯა და დასწერს. შემდეგ ეკრდეზე და ვასოს კაბაშობს ტაფეკე) წამალი დავწერე, მაგრამ ეგიან-ღა არის... ღღეები უკვე დათვლილი აქვს... გულში დიდი ხნის დარღის მოწუ�d გასჩენია... გაციება და შიშმილიც ზედ დართვია... პატარა მიზეზი და... გათავდება კიდეც.. წამალი მაინც ჩააყლაპეთ ღილა-სალამოს, რასაც შვებას არ აგრძნობინებს, არაფერს აენებს. (ქაღალდს მისცემს).

ვასო (ჩაბოარმეკენ). ვიიმე იოსებ! ჩემო ამაგდარო იოსებ! რატომ აღრე არ მოგხედე... (გული ჯუნეფდება. ექიმს ფეხს მისცემს).

ექიმი შეიძლება ოთხლო-ეკვერცხი აეკმოთ, რძე და ბულიონი ცოტა პურით, მხოლოდ უცებ არა, რადგანაც მშიერი ყოფილა... (მიდის).

ვარდ. (შეუფენებს) ი მისამართი გვითხარი, თქვენი პირიმე, თუ შეიძლებოდეს, იქნება კიდეე დგეკეერიდეე...

ექიმი. ბაზრის თავში, ორ სართულიანი სახლი. თელავში ექიმი მარტო მე ვარ... მშვიდობით! (ტაფეკ).

ვასო (მაქრეს). აფსუს რა კაცი ვვეცლება ხელიდან!

ვარდ. (შეუუხბოდა). ვიიმე, იოსებ! ვიიმე, იოსებ!.. მომეცი ქაღალდი, წავალ წამლის მოსატანად. „(კედბედის მონახეეერეო“. იქნება ღერეთმა მოგვეხედოს...

ვასო (მისტეკეს). აბა მაშ მალე, შენი პირიმე, მე მანამ აქ ყურს ვუგდებ...

იოს. (თანდათან კანესს მოუშტეტს). წყალი... წყალი ჩამაყლაპეთ, თქვენი პირიმე...

ვასო (სასწრაფოდ „ეუშეფდება). ეხლავე შენ გენაცვალე! (დაუსხამს და მიაწოდებს).

ვარდ. (დაბნეეეთ ეუმარება). როგორა ხარ, იოსებ! შენი პირიმე! ყოჩაღად იყავ.,. ვასოც ეხლავე მოიტანს საკმელსა...

იოს. წამოიწევს). ახლა აღარფერი მინდა... წამომსვეთ... ესე გვერდები მეტკინა... პირი კარებისაკენ მქონდეს... აღარა მშიან... ისე რაღაც მინდა... ყველას ნახვა მინდა...

ვასო (ეუმად). ვიიმე! სიცხე მისცა, მგონი... ძალიან დასუტდა...

ვარდ. ვისი ნახვა გინდა, შენი [პირიმე? იოსებ? გვითხარი?

იოს. ყველასი... ყველას ნახვა მინდა... (მოისმის კარეკენ ხმაურობა).

VI

იგივეეე, **გივი** და **სალომე**

გივი (თავს შემოეეეფოეს). შეიძლება მოსვლა?

ვასო (მიეეგებება). მობრძანდით! მობრძანდით შეიძლება...

სალ. (ეიეეს უკან მოსდეეეს). შეილო იოსებ! რა დგემრთა? (ხსდა მიეეს).

იოს. (მოეეფდეეწდ სხსარეედთ უდინდ შეიძეეს) ძალო... დედა! (წამოიწევს, მაგრამ წეელს ეედარ ეიტანს).

სალ. (ეეუდში ჩეეეეგრეს). შეილო იოსებ! შეილო, იოსებ!

იოს. მომეხეეე! მომეხეეე! (თანდათან კინწი მისწედება).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხალ. (შეშინებული). ვაიმე! გული ეფეთრება!.. მიშველეთ! წყალი მომაწოდეთ!..

ვანო (სასჭაბდ მიაშველებს). ცოტა ჩაყლაპე.. ღმერთო, გვიშველე, შენი პირიმე!

ვარდ. იოსებ! შენი პირიმე!.

გიგი (შინანებული ერთ ადგილს დგას და ზეშად ტუტუნებს). ღმერთო, მ.მიტევე მე ცოდვილსა...

VII

ბეგნიგე და ვანო

ვანო (ქაქანად შემოვა. სავსე ხელსახადი უჭერავს). ყველაფერი მოვიტანე.. (შეშინებული) როგორ არის იოსები?

ოთა. (ოდნავ კანხელდ მიანელდიდ თავლებს, ეკედას კანდხელდებს და შემდეგ სადმეს მიაშტერდებს). დედა... დე...და...

ხალ. აქა ვარ, შვილო, იოსებ! მიშველეთ! კვდება!.. (ეკედანი ტანჯვით დაჭეურებენ).

ვანო (მწარედ). როცა ქამის თავი აღარა აქვს, მაშინ მოუტანეთ ყველაფერი.. ეს იყო ჩვენი დახმარება!.. (ხელსახადს დასხეთქავს ძირსა).

ვარდ (ტირის). ვაიმე, ძმაო, იოსებ! ჩვენო გაზაფხულის მერცხალო! სად მიფრინდები? ნუ გვანებებ თავს...

ვანო (მწუხარედ). გათავდა... ალალი იყვეს, ძმაო იოსებ, შენი ამაგი ჩვენზე...

ვანო ჩვენ-კი დამნაშავენი ვართ შენთან... ვვაპატიე, ძმაო იოსებ! მშვიდობით! (ეკედანი ტირიან).

ფარდა ნელ-ნელა ეშვება

გიგო თეძმისხეველი

დიდება შენდა!

შესხმა.

ძლევად

რუსეთის რეფოდიუციის გმირს კრდა ჩხეიძეს.

I

დიდება შენდა, რომ შენ ხარ სფინქსი...
ქვეყნის ღმერთ-ხატად აწ დასახული,
მთლად ქართველობის, კაცობრიობის
დიდი შვილი, ვენი რთული,
ფრიად შემკული...
და უშიშარი ხმა, ენა მტკბარი,
მკვიდრი, მედგარი, შეუპოვარი,
მტრის რისხვა, მოყვრის ძმა-მეგობარი,
ტკბილ-მოუბარი.

შენმა მრისხანე გამოლაშქრებამ
სათათბიროში ხშირ ქადაგებამ,
ნელნელა ძირი გამოუთხარა,
ბრიყვი მთავრობა, ტაკი-მასხარა...
დაასამარა.

ტახტი მტარვლისა, მეძავთ მრავლისა...
გაანადგურა, გაალმტვერა,
პრესტიჟი დასცა დიდის მთავრისა,
და მეფე „მარტი“, ცუღლუტი ზანტი,
ააყოლინა, როგორც დიდ ყურა,
უხეში, ურა.

დედოფალს ხელში მისცა ტარიგი,
ვირუბოვისას ის თადარიგი...
რაც კურთხეეთა რასპუტინითა,
და მის წამყენთა წოლკოტ-მტილითა,
„შიშტრ-კონტინთა“...

დაუგვირგვინა ავლადიდება,
რაც დღეს ერთ კატას აეკიდება,
და მათს გვარეულთ, აშლილთ ბრეულთ
მათი მოდგმისთვის გამოადგება...
აღარ შერცხვება.

მეფის მინისტრებს, ნაცად „ვირისტეპს“,
ბედისა წერას რაც უგვირშტებს...
ტოლ-ამხანაგთა დამქაშ ამქრებში,
პეტრე და პაველს ციხის კარებში,
როგორც ძარეში...

შემწყვდეულ ძერებს, სისხლისა მსმელებს,
ვითარ დგგშილ ცოფიან მგელებს,
და მათ მოაზრე თანამშრომელებს,
ტყარა-ძუებსა და კუდა მელებს,
პოლიციელებს!..

ვაცად ვაცადებს, ბოტებს ნაცადებს,
და მათთან ერთად ზოგ დიდ თავადებს,
ოლქებისა და მაზრების მმართველთ,
ჯაშუშთა ბრბოებს მოძმეთა მცარცველთ...
ყველას სწვდა მისი საქმე და ენა,
დაიწყეველინა დღე და გაჩენა.
„ჩინორდენები“, „ოპილატები“,
ნაძარცვ-ნაგლეჯი შენაძენები,
სახლ-ბალ-მტილები...

ოხრად არჩინა, არც-კი ანივლა
კატის კნუტივით აწკნავლ-აწივლა...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და დიდ „სანოვანთ“, ძლიერთ, ძალოვანთ,
და მათს ყოყლოჩა თავ-მაღალოვანთ,
გარყვნილ ბანოვანთ...

კისერი დაბლა დაახრევინა—
ცოცხლად სამარე გაათხრევინა,
და შიგ ჩაწოლილთ, ჭკუა აწონილთ,
სიცოცხლის წამნი დაათვლევინა,
ზოგს თავ-საკლავი, შხამსაწამლავი,
თავის ხელითვე დაალევინა.
და აზღვევინა...

ის, რაც უმეცართ, მლიქვნელ-აბეზართ,
მრუდ და მართლისა მტანჯავ მაბეზართ,
სიბილწე ჰქონდათ ნამოქმედარი,
ნალაყლაყევი და ნაყბედარი...
დასდო საზღვარი.

ვაშა, ნიკოლოზს—ჩხეიძე-კარლოს,
ვაშა ქართველთა ტურფა სამშობლოს,
რომელმაც იგი დაავაჟკაცა...
გაამგმირთ-გმირა გაადიდკაცა,
ისე, რომ მთელი ქვეყნისა ერი,
დიდი, პატარა, სუსტი, ძლიერი,
დიდი რუსეთის მკვიდრ ხალხთა შორის
რევოლუციის მეთაურთ სწორის
უპირველესს როლს გაკუთნებს შენა,
რამაც ძლიერ გყო და დაგამშვენა
და შენ ასეთსა ქვეყნისა მხსნელსა...
რევოლუციის სულის ჩამდგმელსა,
მთელი ქვეყანა შეგტრფის, შეგნატრის,
და შენსა მშობელს, აკვნისა მრწობელს,
ყველა კეთილი დედა შენატრის.

II

დიდება შენდა, მაშვრალთ ძმობილო,
პატარა ერის კეთილშობილო,
ეს შენი დიდი საქმე საჭირო,
მეტად საგმირო...

მაგრამ თუ შენა, შენის ერისა,
სული მშობლიური აღარ გიდგია,
და მისთვის თუ რომ შენი დიდება,
შენი უნარი არ გაგიყვია. .
არა გითქვია...

შენსა დიდებას, ქებათა ქებას,
ან გენიოსურს შენს მოქმედებას,
რას აქნევს შენი პატარა ერი,
თუ ის იქნება დედნაცვლის გერი,
ობოლოხერი...

ჩვენ, ქართველთათვის, წამებულთათვის,
რა დიდებაა, ან რა ნუგეში...
თუ ჩვენი ტურფა, სამშობლო მხარე,
ისევ დარჩება მონის უღელში?..

მაშინ ვინ რა სთქვას, შენი დიდების,
ვინა ჰყოს ძეგლი სახელწოდების?..
ხომ იცი ხალხის ანდაზა ბრძნული,
ყურად საღების სიტყვებით თქმული...
ნეტავ რას აქნევს შვილსა მშობელი,
გინდ მას ის ესვას ქვეყნის მფლობელი,
თუ კი მონაა სამშობლო მისი
მისი აღმზრდელი, ერი მშობელი...

იასე რაჭველი

კვლავ აყვავილდა

უწინ ვსტიროდი და ჩემს ლექსებს ცრემლი სცვიოდა,
სატრფოს ველოდი—ის შორს იყო არ მოდიოდა;
ფიქრით-ექვებით სული ჩემი იხუთებოდა,
და შავ-ღიანსა სანუგეშო არსით მესმოდა.,.

* *

აწ კი დაემხო მტარვალთ ძალა და ბოროტება,
განთავისუფლდა ჩემი სატრფოც ცის-ფერ თვალება;
და დღეს, ვით უწინ, მას ვუმღერი, მისთვის ჟღერს ქნარი
კვლავ აყვავილდა სიყმაწვილის ვარდი დამჭკნარი.

ქ. ძიძაძე

საჭირო „სორაპნის“ სტამბაში გამოცდილი
ასოთ ამწყობნი
კარგ ოსტატს მიეცემა ჯილდოთ
100-120 მანეთი თვეში

სასალხო თეატრის ისტორია

(მასალები)

1901 წ. ენეგენისოფელან სექციის წევრებად თოფლიძეფენ მარ. ლეშურია, თამ. ქუნუკაშვილი, ილო. ბესელიძე, ისიკო ბერთაშვილი, ნ. გოგერიძე, კოლა ქართველიშვილი, გიგო რეხილაძე და მიშა თუშშვილაშვილი. სექციამ თავისთან ერთად სამუშაოდ მიიწვია ქონი სოფლი რუხანაშვილი, თამ. ჯიჯეიანი, ალ. სოფლიდარეშვილი და კოტე ხახანაშვილი.

ამ სეზონში სულ გამართა 26 წარმოდგენა, რომელის რეკეისორათაც ეფენენ ასიკო ცაბარელი, ს. სვიმონიძე და ნიკო გოგერიძე. ამავე სეზონში სექციამ 21 თეატრალურ რეპერტუარს თეატრში გამართა სულ 4 წარმოდგენა, ადგილობრივი ო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სოციალდემოკრატიულ პარტიის გაზეთი

„ხალხის ერთობა“

ივანე გომარ თლის მახლობელი და მუდმივი მოსაწყდებით, პარტიულ მუშაკთ თანამშრომლებით და ილიას იმედშვილის რედაქტორობით. გაზეთი ჯერ ხნობით გამოვა კვირაში ორჯერ: ორშაბათობით და ხუთშაბათობით გაზეთის თავავი მიზანია ავტონომისტების გა ერთიანება, ერთობის განმტკიცება და საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიის პოპულიარიზაცია ხალხში.

გაზეთის ფასი: წლის ბოლოამდე 5 მან., თითო ნომერი-5 კ. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში „სორაანის“ სტ.ბნის კანტორაში (მადათოვის კუნძული, № 1) ფოსტით: Тифлисъ ред. „Халхис Эртоба“—Іос. Имедашвили (мадатов. ост. № 1).

რედაქტორ გამომცემელი ილიას იმედაშვილი

ახალი კლუბი

კვირის პრო. 9 აპრილს 16

კვირა—რუსული წარმოდგენა. ბილეთი 50-30 კ.
ორშაბათი—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-50
სამშაბათი—საოჯახო საღამო
ოთხშაბ.—სინემატოგრაფი. სიმებ. ორკ.
ხუთშაბ.—ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კაპ.
პარასკ.—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-30 კ-დე
შაბ.—საოჯახო საღამო
კვირა—რუსული წარმ. ბილეთ. 4-30 კ.
დასაწყისი: კოსტერტებისა საღამ. 9 (ათ.
წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. 8½ სა.
შუსაბ. ფასი მანდილოსნ. 50 კ. მამაკაც. 1 მ

ხარფუსის საზოგადო კლუბი

ორშაბათი—სინემატოგ. სიმებ. ორკ.
სამშაბათი—სინემატოგრაფი: სიმებ. ორკეს.
ოთხშაბათი—ქართული წარმოდგენა,
ხუთშაბათი—ოპერეტა რუსულ ენაზე.
პარასკევი—საოჯახო საღამო
შაბათი—რუსული წარმოდგენა
კვირა—სიმებიანი ორკესტრი
შესასვლელი ფასი: ქალები და სტუდენტები—25 კ. მამაკაცნი 50 კ.
დასაწყისი: წარმოგენა—კონცერტების —სინემატოგრაფ—საღ. 8 ნახ ნ.

იმედადება და მოკლე ხანში გამოვა

უცხო სიტყვიანი ლექსიონი

შედგენ. ილიას იმედაშვილის

მიერ, მეორედ შევსებულ-შესწორებული. მოვარაყებული ოქროთ, ხელის მოწერით ერის 2 მ. 50 კ. გაწერვა კიდევ შეიძლება: Тифлисъ. ред. „Театри да Цховреба“—Іос Имедашвили.

ᲕᲬ. მᲘᲘᲦᲔᲑᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡ მᲝᲬᲔᲠᲐ 1917 წᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲕᲬ.

სათეატრო სალიტერატურო, სამახტვრო
კვირიეული ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ

თეატრი და ცხოვრება

(წელიწადი მეხუთე)

გამოვა სრული პროგრამით,

წლიური ხელის მომწერნი მიიღებენ
ᲝᲠ ᲞᲠᲔᲛᲘᲐᲡ

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲙᲚᲣᲑᲘ „ნაპალეონი და ბრძენული სიტყვები“ ავტორის სურათებით, ფაქსიმილეთი და ბიოგრაფიით.

Ჭ. ᲚᲝᲛᲝᲗᲘᲫᲘᲡ „რეიული აზრები“ ავტორის სურ[illegible], ფაქსიმ. და ბიოგრაფიით.

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲝᲗᲐ ᲒᲐᲠᲔᲨᲔ, ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲖᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡ მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი დასახსენებული და ხალგაზრდა ნიჭიერი მწერლები: მგოსნები, ᲙᲠᲘᲢᲘᲙᲝᲡᲘᲜᲘ, მუსიკოსები, ამხეგვრები,

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ ორივე მრეკლით წელიწადში დარს 8 მან. ნახევრის წლიოდ 4 მან. 50 კ.Გ. თითო ნომერი ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡ 15 კᲒ ფეფლის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად

შეიძლება: ხელის მოწერის დრის 3 მ. 1-მაისამდე—3 მ. 1-ელ ᲜᲔᲮᲕᲘᲡᲗᲕᲘᲡᲐᲛდე 2 ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ: თბილისში, „სორაანის“ სტᲐᲑᲘᲚᲘ ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲘᲡᲐᲨᲘ (მადათოვის კუნძული, № 1, ვორონცოვის მეორე ხიდის ᲥᲣᲠᲗᲐ). ქალაქ ᲒᲐᲠᲔᲨᲔ ხელის-მომწერნი ფული ᲛᲝᲐᲓᲔᲑᲘᲜᲔᲗ გამოგზავნონ შემდეგის მ.სმართით: Тифлисъ, ред „Театри да Цховреба“ Іосифу Имедашвили. რედაქტორ-გამომცემელი ᲘᲚᲘᲐᲡ ᲘᲛᲔᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დროებითი მთავრობის დადგენილების თანახმად გამო-შვებულია

თავისუფლების სესხი

1917 წლისა

ამ სესხის ობლიგაციების ღირებულებაა 50, 100, 500, 1000, 5000, 10,000 და 25,000 მან. წლიურად შემოაქვთ 5 პროც., რაიც წელიწადში ორჯელ იძლევა, ერთი 16 მარტს, მეორე 16 ენკენისთვეს.

სესხი გამოშვებული იქნება 5 წ. მისი ობლიგაციების გამოცემა მოხდება ყოველ წელს, 1922 წლიდან დაწყებული.

სესხზე ხელის მოწერა დაიწყება 6 აპრ.-დან და გას-ტანს 31 მაისამდე 1917 წ.

სახელმწიფო ბანკების კანტორებსა და განყოფილებებში,
მუდმივ და საველე ხაზინებში,
სახელმწიფო შემნახველ კასებში.
წვრილი კრედიტის დაწესებულებებში,
კერძო კომერციულ ბანკებში,
ქალაქის საზოგადო ბანკებში და წვრილ საურთიერთო კრედიტის საზოგადოებაში და იმ საერობო სამმართველოებში, რომელთა შესახებ ცალკე იქნება განცხადება.

ხელმოსაწერი ფასებია

85 მან. 100 მან,

რომელთაც დაერთობათ ამ წლის მარტ. 16 პროცენტები.

ობლიგაციის ღირებულობა—ფასი, ერთ დროულად უნდა აქმნეს გადახდილი. იმ კვი-
ტანციების (სანამ ნასყიდი ობლიგაციები ჩაჰბარდება მყიდველს) და აგრეთვე ობლიგაციის
საშუალებით შეიძლება სესხის აღება. ამ შემთხვევაში, კვიტანციები ან ობლიგაციები უნდ-
წარედგინოს იმ სახელმწიფო ბანკში და ხაზინაში, სადაც ასეთი ოპერაციები—(სესხი) სწარა
მოებს, და მიეცემა ობლიგაციის ღირებულობის 75%, წლიური 5¾% შეღავათიანი პრო-
ცენტით, რომელიც, ესე იგი, სესხის აღება, განთავისუფლებულ იქნება ყოველგვარ სახელ-
მწიფო გადასახადებისაგან, რაიც საზოგადოთ შემოღებულია მიმდინარე ანგარიშით და თა-
მასუქით—ვადიან სესხისა.

ადებულ სესხის განაღდება შეიძლება აგრეთვე 5% სავალდებულო სახელმწიფო ქაღალ-
დების წარდგენით წლიურ 5% გამოკლებით.

შეძენილი ობლიგაციები მიიღება შესანახად სახელმწიფო ბანკში და ხაზინაში, უფასოდ:
სამაგიერო დოკუმენტი, რომელიც მიეცემა ობლიგაციის პატრონს, საღერბო გადასახადისაგან
განთავისუფლებულია.

(8—651—1)

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი

სტამბა „სორაპანი“